

Sofia

Hellen Kooijman en Sonnimir Pantschevski

Colofon

Sofia

© 2022 Odyssee Reisgidsen

© 2022 Hellen Kooijman en Sonnimir Pantschevski

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Eerste druk 2022

Tekst: Hellen Kooijman en Sonnimir Pantschevski

Serieredactie: Bartho Hendriksen en Leo Platvoet

Kaarten: UvA Kaartenmakers | www.uva-kaartenmakers.nl

Foto's: Nadezhda Chipeva, Hellen Kooijman en Sonnimir Pantschevski, tenzij anders aangegeven

Odyssee probeert de geboden informatie zo actueel en accuraat mogelijk te houden. Toch kunnen er onvolkomenheden en fouten in de tekst voorkomen. Odyssee aanvaardt daarvoor geen verantwoordelijkheid.

Tips

Uiteraard houdt Odyssee zich aanbevolen voor reacties van kritische lezers.

Zijn er foutieve vermeldingen, wijzigingen in openingstijden en prijzen? Laat het ons weten! Of heb je tips over restaurants, hotels, en dergelijke? Ook dat horen we graag! Stuur een e-mail naar: info@odyssee-reisgidsen.nl

Legenda

ul., *ulitsa*, straat

pl., *ploshtad*, plein

bul., *bulevard*, boulevard

FB, Facebook

Actuele informatie

Updates van deze gids kun je vinden op

www.odyssee-reisgidsen.nl/item/sofia-updates

Foto omslag paperback: Alexander Nevskikathedraal. Foto BigStock

Foto titelpagina: Rotunda

Odyssee Reisgidsen

Volg Odyssee op Twitter en Facebook

www.odyssee-reisgidsen.nl | info@odyssee-reisgidsen.nl

ISBN 978946123

Voorwoord

Sofia is een buitengewoon gezellige, interessante en onvoorspelbare stad. In de Bulgaarse hoofdstad vind je sporen uit diverse historische periodes. Oostenrijkse barok, Byzantijnse massiviteit, oriëntaalse smuk, stalinistische hoekigheid; het staat allemaal door en naast elkaar. Het centrum is goed te belopen. Er zijn tal van boeiende musea en op elke hoek van de straat is er wel een kroeg of restaurant. Wie behoefte heeft aan natuur, kan binnen een uur rijden genieten van de uitzichten vanaf het Vitoshagebergte. Kortom: Sofia is absoluut de moeite waard.

Met deze Odyssee-stadsgids Sofia ontdek je de Bulgaarse hoofdstad in al haar facetten. Odyssee-gidsen kenmerken zich immers door een eigentijdse beschrijving. Natuurlijk: kerken en musea komen uitgebreid aan bod, maar ook socialistische blokwijken, tsaristische paleizen, de restanten van de Ottomaanse overheersing, gezellige typische Bulgaarse marktjes en achterafstraatjes passen de revue. Odyssee beschrijft Sofia niet als een openluchtmuseum, maar als een bijzondere nog wat onbekende stad op het kruispunt van oost en west. Het centrum van de stad is goed te voet te verkennen. Maak met deze gids in de hand een tocht door het verleden en heden. En ontdek de geheimen van deze boeiende Bulgaarse hoofdstad.

Leeswijzer

Het overgrote deel van de bezienswaardigheden ligt in het centrum. De gids is ingedeeld aan de hand van grote bezienswaardigheden en wat daaromheen ligt.

Sofia wordt in vier hoofdstukken beschreven:

- Het historische hart van Sofia
- Rond de Alexander Nevskikathedraal en langs de 'Rakovska'
- Van pl. Sveta Nedelya, via bul. Vitosha naar het Zuidpark
- De buitenwijken van Sofia en het Vitoshagebergte

De gids begint met een korte schets van Sofia en Odyssee's aanraders en wordt afgesloten met de hoofdstukken Achtergrondinformatie (geschiedenis van Sofia) en Praktische Informatie (reizen naar en in Sofia, overnachten, eten en drinken en praktisch ABC).

In deze gids wordt 'socialistisch' gebruikt als het gaat om het Bulgarije tussen 1944 en 1989. En 'communistisch' daar waar het gaat om politieke partijen, denkbeelden en stijlen.

Bij straatnamen wordt de Engelse transliteratie gebruikt. Zo wordt het meestal ook op straatnaamborden in Sofia aangegeven.

De genoemde Bulgaarse websites hebben een Engelse versie. FB betekent dat de desbetreffende voorziening een Facebookpagina heeft.

Wij wensen je veel plezier in Sofia met deze Odyssee Reisgids!
Hellen Kooijman en Sonnimir Pantshevski

Inhoudsopgave

Sofia verkennen

Sofia groeit, maar wordt niet ouder 7

Odyssee's aanraders 10

Historische hart van Sofia

Rond Largo 12

Rond de Badhuis Moskee 20

Joodse wijk 23

Rond het Koninklijk Paleis 27

Alexander Nevskikathedraal en Rakovska

Rond de Alexander Nevskikathedraal 31

Rond de Rakvoska 37

Rond de Vorstentuin 42

Rond Vitosha

Sveta Nedelyaplein 44

Bulevard Vitosha 47

Rond het Nationale Cultuurpaleis en Zuidpark 49

Buizenwijken en Vitoshagebergte

Buizenwijken 52

Vitoshagebergte 61

Achtergrondinformatie

Geschiedenis van Sofia 63

Praktische informatie

Reizen naar Sofia 71

Reizen in en rond Sofia 72

Overnachten 74

Eten en drinken 76

Praktisch ABC 78

Bulgaars alfabet 82

Een mondje Bulgaars 83

Register 88

Kaders

Socialistisch classicisme: kracht van de nieuwe macht 13

Christelijk leven tijdens het Ottomaanse regime 16

Stad van moskeeën 21

Joden in Sofia 24

Verdwenen markten 25

Vluchtelingen, woningtekort en laagbouw 26

The National Gallery 30

Karavanserai 33

Stefan Stambolov: gehaat en geliefd 38

Nationale Romantiek 45

Socialistisch functionalisme 50
Panelki 54
De teloorgang van Simeon II 56
Mutrobarok 57
Het einde van Boris III 67

Sofia groeit, maar wordt niet ouder

De Vitosha boulevard is de belangrijkste straat van Sofia. Foto BigStock

Sofia is de hoofdstad en tevens grootste stad van Bulgarije. Sofia telt ruim 1,2 miljoen inwoners, bijna een vijfde van de 7,1 miljoen inwoners die in Bulgarije wonen. Officieus zouden het er zelfs bijna twee miljoen zijn. De meeste hoofdstedelingen wonen in de grote betonnen buitenwijken, waar voor toeristen niet veel te vinden is, behalve als je geïnteresseerd bent in dit soort communistische architectuur. Het centrum van Sofia is klein en goed te bewandelen. Musea, winkels, parken, restaurants en cafés: in het centrum van Sofia zit het naast elkaar. Het maakt de Bulgaarse hoofdstad tot een interessante en comfortabele bestemming.

Levendige en gezellige stad

‘Sofia groeit, maar wordt niet ouder’, zo staat geschreven op het wapen van de Bulgaarse hoofdstad. En dat is absoluut waar. Sinds het ontstaan van de stad dijde Sofia flink uit. Maar ging ook met zijn tijd mee. Romeinse overblijfselen, maar ook kerken uit de middeleeuwen, moskeeën uit de periode van de Ottoomaanse overheersing, tsaristische paleizen en robuuste communistische gebouwen: in het centrum van Sofia vind je het allemaal. Sinds 2007 is Bulgarije lid van de Europese Unie en alhoewel er zeker nog veel invloeden zijn uit het communistische verleden, heeft de hoofdstad haar deuren opengezet voor Europese inspiratiebronnen. West-Europese muzikanten en bands doen Sofia aan en spelen onder meer in het Nationale Cultuurpaleis (NDK). Jonge Bulgaarse kunstenaars laten van zich horen in diverse broedplaatsen.

Stedenbouwkundige opzet en architectuur

Het historische hart van Sofia bevindt zich grofweg tussen de bul. Vitosha, bul. Dondukov, bul. Maria Luiza en bul. Vassil Levski. Hier zijn naast de overblijfsels uit de Romeinse tijd ook de twee grote moskeeën uit de Ottomaanse tijd te vinden. Daarnaast staan er de barokke gebouwen van het voormalige koningspaleis, het nationale volkstheater Ivan Vazov en enkele woonhuizen van eind 19de en begin 20ste eeuw. Ook overheidsgebouwen – typische exemplaren van het socialistisch classicisme – bevinden zich hier. Deze kwamen in de plaats van de verwoeste gebouwen na de bombardementen van de geallieerden in 1943 en 1944. Een eigen plek neemt het hoofdgebouw van de Bulgaarse Volksbank (Българска Народна Банка) op het pl. Knyaz Aleksandar I in. Het gebouw is in 1935 – 1939 ontstaan en herbergt kenmerken van Art Nouveau en Functionalisme. Het kan gezien worden als een natuurlijke architectonische overgang tussen de gebouwen uit de vroege 20ste eeuw en de monumentale gebouwen van het socialistisch classicisme uit de jaren 1950. Begeef je je net buiten het geografische centrum van Sofia, dan kom je terecht in de wijken die gebouwd zijn volgens de regels van de coöperatieve woningbouw uit de eerste helft van de 20ste eeuw. Neem de wijk KvArtal, de wijken tussen de bul. Hristo Botev en bul. Vitosha en de wijk die achter de Universiteit van Sofia begint en die tot de Adelaarsbrug loopt. Dit zijn statige een- of meergezinshuizen en her en der villa's van drie of vier verdiepingen, met her en der elementen van wederom Functionalisme en Art Nouveau. Voorbij deze wijken begint de 'eerste gordel' die in de begintijd van de communistische periode ontstond. Dit zijn wijken met veel groen, met woonblokken van drie á vier verdiepingen met twee á drie traphuizen. De woonblokken zijn met bakstenen gebouwd en met dakpannen bedekt. Deze wijken ontstonden in de periode 1949-1960 en dienden voor de snelle opvang van mensen van het platteland die naar de stad kwamen om aan de in snelle opmars zijnde industrialisering deel te nemen. De woningen bestaan uit een á twee kamers. In sommige woonblokken ontbreekt een keuken. Het idee direct na de overname van de macht door de communisten in 1948 was dat arbeiders niet meer thuis hoefden te koken. Arbeiders werden dagelijks in hun bedrijf met warme maaltijden verzorgd, kinderen kregen hun eten in de dagverblijven of op school. Voor wie hier niet naartoe kon, waren er de zogenaamde volkskeukens, waar tegen een lage prijs dagelijks een driegangmenu op te halen was. In wijken als Zapaden park, Lagera, Nadezhda, Tolstoj, Yavorov, Geo Milev en Hadzhi Dimitar zijn nog grote hoeveelheden van deze woonblokken te vinden. Daarbuiten beginnen de wijken die vanaf de jaren 1960 begonnen te ontstaan. Dit zijn de gigantische wijken van de zogenaamde 'paneelflats' zoals Lyulin in het westen en Mladost in het oosten van de stad.

Het weer in Sofia

Sofia ligt in het westen van Bulgarije en is omgeven door bergen, wat veel invloed heeft op het klimaat.

Sofia kent een gematigd landklimaat. In de zomermaanden is het vaak aange-naam en voelt het bij het ontbreken van wind vaak nog iets warmer aan dan dat het daadwerkelijk is. Het voor- en najaar kenmerken zich door zeer onvoorspelbaar weer. Binnen één of twee dagen kan het weer heel erg omslaan. Na een periode van vorst kan het twee dagen later heerlijk lenteachtig aanvoelen.

In de wintermaanden komt vaak mist en smog voor als gevolg van het ontbreken van wind bij koude en relatief vochtige weersomstandigheden. In de stad voelt het tijdens de wintermaanden vaak koud aan en sneeuw is geen zeldzaamheid.

Het weer in Sofia												
	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Max. temperatuur	4	6	11	17	22	26	29	28	25	18	12	6
Uren zon per dag	3	4	5	7	8	9	10	10	8	6	4	3
Dagen met neerslag	7	7	7	7	8	9	6	5	4	5	6	8

bron: www.klimaatinfo.nl

De genoemde temperaturen (in °C), dagen en uren zijn gemiddelden per maand.

Sofia in het kort

- Aantal inwoners: 1.153.000 (2021)
- Oppervlakte: 492 km²
- Bevolkingssamenstelling: 97 % Bulgaren, 1,1 % Roma, 0,6 % Turkse Bulgaren

Website: www.sofia.bg/web/sofia-municipality

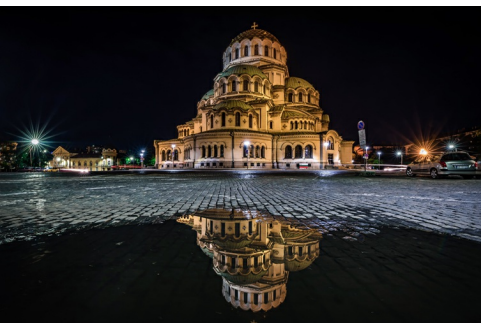
■ Economie: Als economische en politieke focus van het land en belangrijk kruispunt op de Balkan herbergt Sofia de regionale hoofdkantoren van veel multinationals, logistieke bedrijven, banken en handelsondernemingen. Het gemiddelde maandinkomen in Sofia lag in 2020 met ongeveer 2000 leva (ongeveer €1000) aanzienlijk hoger dan in de rest van het land.

■ Openbaar vervoer: Sofia is verdeeld in 24 wijken, die met elkaar zijn verbonden door 45 bus-, 14 tram- en 10 trolleybuslijnen. Daarnaast bestaan er meer dan zestig buslijnen die de stadskern met de buitenwijken van de stad en verder afgelegen dorpen verbinden. Het aantal bovengrondse verkeerslijnen varieert afhankelijk van het seizoen en van gaande bouwactiviteiten in de stad. Vier metrolijnen zorgen voor snel en comfortabel vervoer: M1, M2, M3 en M4. Op de metrostations Serdika, NDK en Universiteit Kliment Ochridski is het mogelijk om van lijn te wisselen.

■ Onderwijs: Sofia telt maar liefst zestien universiteiten en hogescholen. De grootste en bekendste is de Universiteit van Sofia Sveti Kliment Ochridski, gesticht in 1888. Daarnaast zijn er onder meer de Medische Universiteit, de Universiteit voor Bouwkunde en Geodesie, de Nationale Sportacademie en de Nationale Academie voor Theater en Filmkunst. Met in totaal meer dan 60.600 studenten (2021) kan Sofia als een studentenstad worden gezien. Veel clubs en pubs in het centrum worden hoofdzakelijk bezocht door studenten, maar het grootste deel van het studentenleven speelt zich af in Studentski Grad (Студентски град) – de Studentenstad – een zelfstandige wijk buiten het centrum die de rol van studentencampus heeft ingenomen. Sofia is met zijn relatief lage studie- en levensonderhoudskosten aantrekkelijk voor studenten uit Turkije, Griekenland, Macedonië, Servië en veel Arabische landen.

Odyssee's aanraders

Religieuze gebouwen

Nevsikathedraal

Alexander Nevskikathedraal
Boyanakerk
Sint-Joriskerk (Rotonda)
Sofia Synagoge
Heilige Petka van de Zadelmakerskerk
Klein Athos

Bijzondere gebouwen

Centrale Badhuis
Volkstheater Ivan Vazov
Bulgaarse Parlementsgebouw
Koninklijk Paleis
Universiteit Kliment Ochridski

Musea

National Gallery, Kvadrat 500
Museum van de geschiedenis van Sofia
National Gallery
Nationaal Etnografisch Museum
Nationaal Archeologisch Museum
Nationaal Militair Historisch Museum
Het Natuurhistorisch Museum

Parken en natuur

Yuzhen park
Borissova gradina
Vitoshagebergte

Straten en pleinen

Bul. Vitosha
Ul. Georgi Rakovski (Rakovska)
Pl. Slaveykov
Ul. Graf Ignatieff
Pl. Bulgaria
KvArtal

Communistische herinneringen

TsUM (warenhuis)
Monument voor het Sovjetleger
Nationale Cultuurpaleis (NDK)
Partijhuis
Museum voor Socialistische Kunst
Panelki (typerende Oostblokflats in buitenwijken, zoals Lyulin en Mladost)

Vitoshagebergte